

Nr 555

Av fru Kristensson och herr Oskarson, *angående domstols förordnande att villkorlig dom skall avse jämväl annat brott.*

27 kap. 2 § och 28 kap. 2 § brottsbalken medger möjlighet att i förening med villkorlig dom resp. skyddstillsyn döma till dagsböter, om det finnes påkallat för den tilltalades tillrättaförande eller av hänsyn till allmän laglydnad.

Denna påföljdscombination torde vara ganska allmänt utnyttjad särskilt vad gäller ungdomsbrottslingar som begått allvarligare brott och där föreskrift om skadeståndsavbetalning icke givits som sätter en gräns för den tilltalades betalningsförmåga.

När emellertid en tilltalad, som redan dömts till villkorlig dom eller skyddstillsyn begått nytt brott och domstol finner sig med tillämpning av 34 kap. 1 § 1. brottsbalken böra förordna att den tidigare ådömda påföljden kan avse jämväl det andra brottet, föreligger icke denna möjlighet att även döma till dagsböter, fastän det då torde vara än mera angeläget att kunna på så sätt skärpa påföljden. Endast då den nya brottspåföljden är sådan, att däri ingår gärning som i och för sig kan medföra bötesstraff, t. ex. rattonykterhet, olovlig körning eller ringa misshandel, finnes utrymme att på en omväg med stöd av 1 kap. 6 § andra stycket brottsbalken döma särskilt för detta brott till böter jämte villkorlig dom eller skyddstillsyn för brottsligheten i övrigt. Detta är dock närmast en undantagsregel, vilken lagstiftaren knappast avsett skola nyttjas i sådant syfte.

För att underlätta för domstol att i alla förekommande fall i lämplig mån skärpa påföljden, när domstolen finner sig böra försöka fortsätta med tidigare påbörjad kriminalvård i frihet, synes reglerna i brottsbalken böra jämkas i angivet hänseende.

Enligt 38 kap. 1 § brottsbalken äger den som ådömts villkorlig dom eller skyddstillsyn att före fullföljdstidens utgång avgiva nöjdförklaring. Förklaringen avser även böter eller anstaltsbehandling som kan ha ådömts i förening med dylik påföljd. Särskilt när det gäller ungdomsbrottslingar är bestämmelsen viktig, eftersom därmed hela påföljdsystemet genast kan träda i kraft mot och — ännu väsentligare — till stöd för den dömde. Vid tillämpning av förutnämnda stadganden i 34 kap. 1 § 1. brottsbalken, varigenom domstolen förordnar om fortsatt villkorlig dom eller skyddstillsyn, finnes likväl ej rätt för den dömde att avgiva nöjdförklaring.

Visserligen har nöjdförklaring i detta fall avsevärt mindre betydelse än eljest, då ju redan den tidigare ådömda påföljden är i kraft och vid skyddstillsyn medger övervakningsnämnd att omedelbart ingripa, men det kan dock tänkas fall där avsaknad av rätt till nöjdförklaring kan medföra olägenhet. Den dömde kan t. ex. vilja börja avtjäna anstaltsbehandling utan att avvakta utgång av lagakrafttiden. Eller det kan för övervakningsnämndens bedömning av vilka åtgärder den lämpligen bör vidtaga vara av värde att genast efter domen veta, om den kan komma att överklagas.

Även i nu angivet avseende borde övervägas, om ej en ändring av brottsbalken vore påkallad.

Äberopande det anförda hemställas,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till sådana ändringar av brottsbalken, som medger möjlighet, när domstol förordnar att tidigare ådömd villkorlig dom eller skyddstillsyn skall avse jämväl nya brott, dels för domstolen att förena sådant förordnande med bötesstraff, dels för den dömde att avgiva nöjdförklaring.

Stockholm den 26 januari 1967

Astrid Kristensson (h)

Gunnar Oskarson (h)